

Toelichting over de behandeling van:

Brief Beantwoording art. 39 van D66 en GroenLinks over de VNG-lobby tegen de Wet Open Overheid

Van:	College van B&W d.d. 31 mei 2016		
Doel:	Opinievorming		
Toelichting:	1. Brief inzake beantwoording art. 39 vragen Op 3 mei 2016 stelden de fractie van D66 en de fractie GroenLinks schriftelijke vragen aan het college over de VNG-lobby tegen de Wet Open Overheid (Woo). Deze nieuwe wet zou in de plaats moeten komen van de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob). Op 31 mei jl. heeft het college schriftelijk gereageerd op deze vragen. 2. Reden van agendering Op verzoek van de fractie van D66 is de brief geagendeerd in de kamerronde, 'om met andere fracties van gedachten te wisselen of zij de lijn van het college van B&W volgen, of liever de lobby van VNG namens Nijmegen staken.'		
Naam steller: E-mail steller:	Hans van Oerle h.van.oerle@nijmegen.nl	Tel. steller:	024 329 23 13
Bijlagen:	1. Raadsbrief beantwoording art. 39 vragen van D66 en GroenLinks 'inzake de VNG-lobby tegen de Woo' d.d. 31 mei 2016 2. Schriftelijke vragen D66 en GroenLinks inzake de VNG-lobby tegen de Woo d.d. 3 mei 2016 3. Korte beschrijving "Wet Open Overheid"		

Onderwerp

Beantwoording schriftelijke vragen ex art. 39 van de fracties D66 en GroenLinks over de VNG-lobby tegen de Woo

Programma
Bestuur & Middelen

BW-nummer

Portefeuillehouder
H.M.F. Bruls

Samenvatting

Berichten in de media dat de VNG bij de leden van de Eerste Kamer wil pleiten tegen de in de Tweede Kamer aangenomen Wet Open Overheid, een initiatief van D66 en Groen Links, hebben ook in Nijmegen geleid tot schriftelijke vragen aan het college.

Directie/afdeling, ambtenaar, telefoonnr.
BA40, Hans van Oerle, 2313

Datum ambtelijk voorstel
20 mei 2016

Registratienummer
16.000.5056

Ter besluitvorming door het college

1. De beantwoordingsbrief aan de fracties D66 en GroenLinks over de VNG-lobby tegen de Woo vast te stellen.

Paraaf Datum
akkoord

Steller
Hans van Oerle

☒ Alleen ter besluitvorming door het College

Besluit B&W d.d. 31 mei 2016 nummer: 3.8

- X Conform advies
☐ Aanhouden
☐ Anders, nl.

Paraaf Datum
akkoord

Bestuursagenda

Portefeuillehouder

1 Probleemstelling

De Wet Openbaarheid Bestuur wordt op ruime schaal misbruikt. Op verzoek van de VNG heeft het ministerie BZK een voorstel aan de Kamer voorgelegd tot aanpassing van de wet. Behandeling van dit ook voor Nijmegen positieve voorstel wordt doorkruist door een initiatiefwetsvoorstel van Groen Links en D66, de Wet Open Bestuur. Onderdeel van het voorstel is de WOB volledig in te trekken. De behandeling van het wijzigingsvoorstel van de minister is om die reden opgeschort.

De WOO heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken om zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen.

Om deze doelen te bereiken verankert het voorstel de toegang tot publieke informatie en het hergebruik van die informatie als rechten van burgers. Daarnaast wordt de actieve openbaarheid versterkt door het verplicht stellen van openbaarmaking uit eigen beweging van bepaalde categorieën informatie. Overheidsorganen moeten een online beschikbaar register gaan bijhouden van de documenten en datasets waarover zij beschikken. Om de gewenste normalisering in de verhouding tussen burger en overheid te bewerkstelligen en de implementatie van deze wet te bevorderen, wordt de functie van Informatiecommissaris gecreëerd. Diens taak is het om organen en burgers te ondersteunen en om conflicten op te lossen door belangen bij elkaar te brengen.

Het voorstel is in 2012 ingediend en op 19 april 2016 in een gewijzigde vorm door een meerderheid van de Tweede Kamer aanvaard, ondanks veel vooral praktische bezwaren van de kant van de VNG. Onder de voorstemmers bevonden zich naast de fracties van D66 en Groen Links ook die van de SP en de PvdA. De VNG overweegt nu een lobby bij de Eerste Kamer om de WOO in de huidige vorm te doen aanpassen of te verwerpen. De Eerste Kamer gaat over het wetsvoorstel een expertmeeting bijeen roepen op 7 juni 2016.

De opstelling van de VNG werd gehekeld in een column in Vrij Nederland, wat aanleiding was voor een aantal schriftelijke vragen aan het college, gesteld door de raadsleden Jetten en Boekhorst. Deze vragen zijn ongeveer gelijklopend aan vragen die in een groot aantal steden aan colleges gesteld worden.

2 Juridische aspecten

De beantwoording van de gestelde vragen heeft geen juridische consequenties.

3 Doelstelling

Het doel van dit voorstel is om aan betreffende raadsleden een helder antwoord te geven op de gestelde vragen en inzicht te geven in het standpunt van het college ten aanzien van het optreden van de VNG.

4 Argumenten

De vragen impliceren twijfel aan de mate waarin de VNG in dit geval, maar daardoor in alle gevallen, in haar advisering aan regering en parlement namens haar leden kan en mag spreken. Daarmee wordt een cruciale taak van de VNG, onderdeel van de

Vervolgvel

2

belangenbehartiging van haar leden, ter discussie gesteld. De VNG heeft een zeker mandaat nodig om in de lobby effectief te kunnen zijn.

5 Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

6 Participatie en Communicatie

Het besluit van ons college is openbaar. De andere raadsleden kunnen bijgevoegde antwoordbrief via de Griffie en/of een openbare besluitenlijst lezen.

7 Uitvoering en evaluatie

Na vaststelling van dit collegevoorstel kunnen middels bijgevoegde brief de raadsleden Jetten en Boekhorst geïnformeerd worden.

8 Risico

Aan dit voorstel zijn geen risico's verbonden.

Bijlagen:

1. Brief aan de fracties van D66 en GroenLinks.
2. Schriftelijke vragen.

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Aan de fracties van D66 en GroenLinks,
t.a.v. de heer R. Jetten en de heer P. Boekhorst

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum	Ons kenmerk BA40/16.0005180	Contactpersoon Hans van Oerle
Onderwerp Beantwoording schriftelijke ex art. 39 over de VNG-lobby tegen de Woo	Datum uw brief	Doorkiesnummer (024) 3292313

Geachte heren Jetten en Boekhorst,

Op 3 mei 2016 heeft u schriftelijke vragen aan ons college gesteld over de huisvesting van statushouders. Met deze brief geven wij antwoord op uw vragen.

1. Is het college bekend met het genoemde artikel?

De inhoud van de door u aangehaalde column is ons bekend en blijkt niet af te wijken van hetgeen ons bekend is uit publicaties van de VNG zelf (zie www.vng.nl) en in Binnenlands Bestuur van 13 mei jl. Laatstgenoemde publicatie maakt ook melding van vragen aan hun college van lokale D66- en GL-fracties in een hele reeks aan gemeenten, waarin ook een lobby gezien kan worden.

2. Klopt het dat de VNG namens de Nederlandse gemeenten een lobby voert tegen de wet?

De VNG heeft haar bezwaren tegen de initiatiefwet voor het eerst duidelijk gemaakt in een position paper d.d. 3 september 2014 naar aanleiding van een hoorzitting. Die bezwaren zijn later herhaald in een brief aan de Tweede Kamer d.d. 8 december 2014. Beide documenten zijn openbaar en terug te vinden o.a. op de website van de VNG. Het standpunt van de VNG is sindsdien niet gewijzigd. De VNG kan claimen namens de gemeenten te spreken aangezien in de afgelopen twee jaren geen enkele gemeente tegen deze stellingname in het geweer is gekomen.

3. Klopt het dat die lobby nu gericht gaat worden op de Eerste Kamer?

“Het wetsvoorstel voor de Woo wordt nu ter behandeling aangeboden aan de Eerste Kamer. Als de Woo rechtskracht krijgt, is dat slecht nieuws. Gemeenten worden geconfronteerd met een onuitvoerbare wet en zeer hoge kosten. We proberen de komende maanden de Eerste Kamer te

Vervolgvel
1

overtuigen van deze negatieve gevolgen.” (citaat uit een op 19 april 2016 op de VNG-website geplaatst bericht)

4. Waarom voert de VNG die lobby?

De VNG is voorstander van een reparatie van de Wet Openbaarheid Bestuur om het huidige veel voorkomende misbruik van die wet in te dammen. Minister Plasterk (BZK) heeft een daartoe strekkend voorstel aan de Kamer voorgelegd. De Woo gaat veel verder en zorgt volgens de VNG o.a. voor extra bureaucratie (invoering van een registerplicht), belemmering van het lokale democratisch besluitvormingsproces (actieve openbaarmaking hindert vertrouwelijk overleg), zeer hoge kosten (door de registerplicht). De VNG heeft een 8 punten plan voorgelegd o.a. om transparantie te verbeteren, journalisten te faciliteren, privacy te borgen, archivering te verbeteren.

5. Wat vindt het college van die lobbyactiviteiten?

De VNG is een van de vaste gesprekspartners van het Rijk, inclusief het parlement. De VNG wordt geacht te adviseren in wetgevingstrajecten en daarin op te komen voor de belangen van de lokale overheden. Naar onze mening is dat exact wat de VNG ook in deze zaak doet. Dat is niet zozeer te kenschetsen als een lobby, maar meer te zien als normale taakuitvoering.

6. Doet de VNG die lobbyactiviteiten ook namens de gemeente Nijmegen? Zo ja, heeft de gemeente Nijmegen daar bewust mee ingestemd? Zo ja, waarom?

Ja. Ja. Naar onze mening heeft de VNG serieuze bezwaren naar voren gebracht, die door het ministerie BZK ook als zodanig zijn erkend en door de initiatiefnemers onvoldoende zijn weerlegd.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

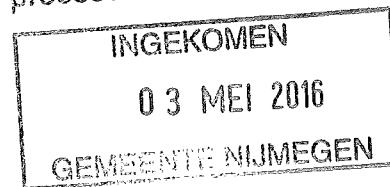
De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

mr. drs. A.H. van Hout

reg.nr.: 16.0004551
procesverantw.: BA 26

Nijmegen, 3 mei 2016

Betreft: Schriftelijke vragen ex art. 39

Onderwerp: Lobby van de VNG tegen de Wet Open Overheid

class.nr.:
afgedaan:

Geachte College,

Op dinsdag 19 april nam de Tweede Kamer de initiatiefwet Wet Open Overheid aan van Linda Voortman (GroenLinks) en Steven van Weyenberg (D66). Op basis van de wet krijgen burgers, journalisten en onderzoekers meer toegang tot informatie van de overheid. Daarnaast gaan overheden meer informatie uit zichzelf openbaar maken. Bovendien wordt er een halt geroepen aan personen die Wob-verzoeken indienen voor financieel gewin. De Wet Open Overheid moet in de plaats komen van de Wet Openbaar Bestuur.

In Vrij Nederland¹ valt te lezen dat onder andere de VNG namens Nederlandse gemeenten een flinke lobby voerde tegen de Wet Open Overheid en ook van plan is om die actief bij de Eerste Kamer te lobbyen tegen het wetsvoorstel. Dat verbaast GroenLinks en D66.

Naar aanleiding van bovenstaande hebben de GroenLinks- en D66-fractie de volgende vragen:

1. Is het college bekend met het genoemde artikel?
2. Klopt het dat de VNG namens de Nederlandse gemeentes een lobby voert tegen de wet?
3. Klopt het dat die lobby nu gericht gaat worden op de Eerste Kamer?
4. Waarom voert de VNG die lobby?
5. Wat vindt het college van die lobbyactiviteiten?
6. Doet de VNG die lobbyactiviteiten ook namens de gemeente Nijmegen? Zo ja, heeft de gemeente Nijmegen daar bewust mee ingestemd? Zo ja, waarom?

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Rob Jetten', with a long horizontal line extending to the right.

Rob Jetten (D66)

Pepijn Boekhorst (GroenLinks)

¹ <https://www.vn.nl/hoe-de-machtigste-lobby-deze-week-een-smadelijke-nederlaag-leed/>

WET OPEN OVERHEID

Over de wet

De Woo is een initiatiefwet van GroenLinks en D66, recent door de Tweede Kamer aangenomen en dient als vervanging en modernisering van de huidige Wet openbaarheid van bestuur en introduceert het principe dat overheidsinformatie op alle bestuurslagen in principe openbaar is, tenzij goede redenen daaraan in de weg staan.

Wat staat erin?

- De wet regelt dat bepaalde zaken actief openbaar worden. Dat zal leiden tot een afname van het aantal Wob-verzoeken.
- De wet legt duidelijker vast wat valt onder de veel bediscussieerde weigeringsgrond persoonlijke beleidsopvattingen en schept daarmee duidelijkheid voor bestuurders, ambtenaren en burgers.
- De wet legt vast dat bestuursorganen een register bijhouden met welke documenten er zijn. Op die manier kan er beter voldaan worden aan de wettelijke archiveringsplicht die bestuursorganen reeds hebben. Het is makkelijker om stukken te vinden en Wob-verzoeken kunnen gericht gedaan worden. Dat brengt de kosten per Wob-verzoek omlaag.
- Het register hoeft niet meteen gerealiseerd te worden, maar kan meegenomen worden in lopende ict-investeringen en voortborduren op systemen die bestuursorganen nu ook al hebben om documenten te beheren.
 - ➔ **Kosten:** Daarbij is het ons inziens ook onterecht om hoge kosten voor achterstallige ICT-investeringen voor goede archivering/digitalisering op onze initiatiefwet af te schuiven. Dat had sowieso al op orde moeten zijn op grond van andere wetgeving (o.a. archiefwet) en dan is een extensie voor een publiekelijk informatieregister een (relatief) kleine stap.
- De wet pakt misbruik door mensen die geld willen verdienen aan de Wob aan door de koppeling met de wet dwangsom te schrappen.

De Wet open overheid is daarmee een gebalanceerde wet geworden die enerzijds meer openbaarheid betracht en anderzijds erover zorgt dat mensen die de wet misbruiken voor andere doelen dan openbaarheid aangepakt kunnen worden. Niet voor niets is die dan uiteindelijk ook met een ruime meerderheid aangenomen in de Kamer. PvdA, SP, PVV, PvdD, GroenLinks, D66, 50+ en ChristenUnie stemden onder andere voor. Alleen CDA, VVD en SGP stemden tegen.

Code Interbestuurlijke verhoudingen

De VNG heeft aangegeven dat bij de totstandkoming van de Woo de code interbestuurlijke verhoudingen met voeten getreden is, omdat de VNG op geen enkele manier betrokken is geweest bij de vraag over uitvoerbaarheid.

De uitvoerbaarheid voor onder andere het gemeentelijk bestuur is een zeer belangrijk punt geweest bij het opstellen van de Woo. In opdracht van het ministerie van BZK is uitgebreid onderzoek gedaan door het SEO naar de uitvoerbaarheid en de kosten van de Wob zoals die nu is, de oorspronkelijke initiatiefwet en de wet zoals hij uiteindelijk aan de Kamer is voorgelegd. Daaruit blijkt dat de

invoeringskosten van de wet zeer beperkt zullen zijn voor bestuursorganen en dat er ook besparingen zullen zijn als gevolg van betere archivering en meer duidelijkheid wat wel en niet gewobt kan worden.

De indieners hebben met heel veel verschillende organisaties gesprekken gevoerd. Ook met de VNG is meerdere malen overlegd. Daar hebben wij veel belang aan gehecht, ook nu leden van de Tweede Kamer in tegenstelling tot de regering niet gebonden zijn aan de code interbestuurlijke verhoudingen. Bij deze overleggen zijn door de VNG bijzonder veel bezwaarpunten aangedragen, waar wij als indieners zeer goed naar hebben geluisterd. Sommige bezwaarpunten waren onderbouwd, andere bezwaarpunten helaas niet. Zo is de stelling dat de Woo interne besluitvorming bij gemeenten zou ontregelen tot op heden helaas nooit nader gemotiveerd.

Mede op basis van de bezwaren van de VNG is de Woo op een aanzienlijk aantal punten aangepast. Zo is de termijn voor het actief openbaren van informatie verdubbeld tot twee weken. Daarnaast is het invoeren van een informatiecommissaris (de grootste kostenpost bij de wet) tot nader order uitgesteld, en is het verkorten van de initiële beslistermijn op informatieverzoeken niet doorgegaan.

Interne besluitvorming

De VNG schrijft dat interne besluitvorming binnen een gemeente onmogelijk wordt met de wet open overheid. Dit gaat over de aanscherping van wat valt onder de uitsluitingsgrond 'persoonlijke beleidsopvatting' in de Woo. Deze weigergrond is in de Wob dusdanig geformuleerd dat onduidelijk is wat er wel of niet onder valt. Daarom is in de Woo ervoor gekozen deze weigergrond te verduidelijken. De verduidelijking die in de Woo ten opzichte van de Wob wordt gemaakt, ziet op feiten, prognoses en beleidsalternatieven. Wij menen als indieners dat informatie die dermate objectief van aard is, zonder gevaar voor de beleidsintimiteit openbaar gemaakt kunnen worden. Overigens is dat ook bij de huidige Wob de oorspronkelijke bedoeling van de wetgever geweest. Een uitzondering op deze regel mogelijk als het openbaar maken onevenredig nadeel oplevert. Van het niet meer kunnen sparren tussen wethouder en ambtenaar is dus geen sprake.